

LEÉL-ÖSSY SÁNDOR:
A PILISI LEGÉNY- ÉS LEÁNYBARLANGOK*

B e v e z e t ő

Előadásomban a Pilis-hegységben végzett karszt kutatásaim egyik legérdekesebb részének az eredményeit szeretném ismertetni:

A Legény- és Leánybarlangok a Pilis-hegység meredeken letörő sziklás Ny-i lejtőjén: a Csévi szirtek oldalában található. Vlastrompuszta felett kb. 420 m t.sz.f. magasságban. A két barlang azonos szintben fekszik alig 50 m-re egymástól. Az É-i kisebb nyílás a Leánybarlangé, a D-i nagyobb nyílás a Legénybarlangé. A Leány- és még inkább a Legénybarlang a Pilis-hegység legnagyobb méretű, legmélyebb és problémákban leggazdagabb barlangjai. A barlangok - különösen a Legény-barlang - hazánk legnehezebben bejárható barlangjai közé tartoznak, ezért a kutatásaink alkalmával igen nagy nehézségeket és fáradságot kellett leküzdenünk.

A Legény- és Leánybarlangoknak - nagyságuk és érdekességük ellenére - alig van szakirodalmuk. Részletes topográfiai leírást eddig egyesül Venkovits István adott, de csak a Legénybarlangról és nem tért ki a barlang eredetének kérdésére. Rövid topográfiai leírás van a barlangokról a Thirring-féle Pilis hegység utikalauzában is. A Schafarzik-Vendl-féle: Geológiai kirándulások Budapest környékén c. mű éppen csak megemlíti őket. Geomorfológiai szempontból eddig csak Láng Sándor foglalkozott barlangjaikkal, de ő is csak igen röviden.

A b a r l a n g o k k ö r n y e z e t e

A Legény- és Leánybarlangok környezetének elég változatosak a geológiai viszonyai. A Pilis hegységhez tartozó Hosszu hegyen, Csévi hegyen, magán a névadó Pilisen, a Vlastrom szirtek rögén, a Fekete hegyen és a Kétágu hegyen felsőtriász kori dachsteini mészkő van a felszínen, amely kőzet igen jól karsztosodik. A Pilis hegység vonulattól D-re fekvő dombvidéken felsőoligocén kori homok, homokkő és agyag az uralkodó kőzet, ezt azonban majdnem mindenütt vastag pleisztocén kori lösztakaró borítja. Néhány helyen jelentéktelen kiterjedésű, parazita kúpszerű andezitláva feltöréseket is találunk a felszínen, illetve a lösztakaró alatt /Csévtől É-ra 2 km-re/. Távolabb: a Dorog-Csévi medence alján pleisztocén-óholocén kori futóhomoktakarót és alluviumokat is találunk.

A Pilis hegység és a D-felé csatlakozó dombvidék erősen töréses szerkezetű. A fő törésvonal általában a mészkőrögök D-i oldalán húzódik ÉNY-DDK irányba, és ennek mentén a rögök féloldalasan billentek ki D-ről É felé /aszimetrikus keresztmetszetűek/. Kivétel a névadó Pilis hegy röge, amelyet minden oldalról igen meredek törések határolnak körül. A törések valószínűleg már a másodkor folyamán kialakultak, de a törések mentén kéregmozgások a harmad-, sőt még a negyedkor folyamán is többször ismétlődhetnek. Ezt bizonyítja a Pilis hegység oldalain megtalálható különböző szintű barlangok.

-----
*Előzetes jelentés.

Hogy pleisztocénkori mozgások is voltak, azt a Pilis ma is összefüggő meredek juvenilis lejtői bizonyítják. Egészben véve a Pilis hegység tipikus röghegység.

Geomorfológiai szempontból a barlangok környezetének a formakincse igen változatos. A Pilis hegység hosszú, keskeny, NYÉNY-ÉDK csapásirányban húzódó alacsony, de meredek hegység. Az egyes rögök lapos, fennsík-szerű tetejei és meredek, sziklás lejtői bizonyítják, hogy a Pilis hegység fiatalon kiemelt tönkfelszínéből áll, amelyeket a harmadkorvégi és pleisztocénkori mozgások a törések mentén emeltek ki környezetükből és kereszt-töréseikkel erősen fel is darabolták őket. A rögök aszimmetrikus keresztmetszete mutatja, hogy a kiemelés féloldalas kibillenések formájában történt.

Mint hogy a Pilis hegység dachsteini mészből van felépítve, területére a karsztos formák jellemzőek. Az erős tektonikai feldaraboltóság és a kevés csapadékmennyiség miatt a karsztosodás elég kisirányú: barlangokat, zsombolyokat, karrmezőket, néhány viznyelőt, szurdok-jellegű száradékvölgyeket találunk a területén. Komoly dolina a Pilisben nincs. A karsztos kőzetanyag következtében a Pilis hegység kiemelt tönkjai lassan pusztulnak le, és sokáig megőrzik tönkjellegüket.

A Pilis hegység legnagyobb, legmagasabb és legjelentősebb röge a névadó Pilis hegység 757 m/, amely ma az egész Dunazug hegység legmagasabb pontja. Csapásiránya némileg eltér a többi rögétől: ÉÉNY-DDÉ. Teteje lapos fennsík kiemelt tönkfelszín/, amely D felé ék alakban elkeskenyedve végződik el. A Pilis fennsíkja enyhén /kp. 5 fokkal/ lejt D-ről É felé. Minden oldalról igen meredek, 35-60-os sziklás, öfolyásos /horhós/, juvenilis lejtők veszik körül, amelyekön szál análló, függőleges szirték is bőven találhatóak.

A Pilisen találjuk a Pilis hegység legtöbb és legjelentősebb karsztos formáját. Főleg barlangot találunk nagy számban /Szántói kőfülke, Szepiéri ördöglyuk, Legény barlang, Leány barlang, Gyulapihenője barlang és még sok kisebb barlang és kőfülke/. A Pilis barlangjai ma már - a tönkfelszín nagymértékű fiatalkori kiemelkedése folytán - mind magasabban fekvő, száraz barlangok. Dolina csak néhány egészen kisméretű van rajta. É-i részén, a Fekető sziklái felett viznyelő is nyílik. A meredek lejtők szálbanálló mészből szirtjei erősen karrosodnak /Csévi szirték, Plastron szirték, Feketekő/.

A Pilis hegység meredek Ny-i oldalából néhány kis rögdarab - valószínűleg fiatal tektonikus mozgások következtében - leszakadt, és Plastron pusztá felett egy kis kiterjedésű, de jellegzetes, alacsonyabb szintű karsztfelszín alakult.

A leszakadt mészkőrögök és a Pilis főtömege közt a Csévi szirték aljában egy kicsiny, kör alakú /kb. 30 m átm./ teljesen zárt és lefolyástalan karsztos mélyedést találunk. Dolinának nem vehetjük, mert a tektonikus beszakadás játszotta a főszerepet a keletkezésében, de kicsinysége folytán polj né is tulzás nevezni. Az aljában eltömődött viznyelő van.

A környező nem karsztos térszínnek is igen érdekesek a formái. A Plastronpusztai medence kicsiny tektonikus eredetű félmedence, amelynek ÉNy- felé: Vesztele irányába van lefolyása. A nagyobb méretű

Dorog-Csévi medence szintén tektonikus eredetű. Minthogy a feneke jóval magasabban fekszik az erózióbázisánál /Duna/, a peremei erősen feldarabolódtak. A feldarabolódáshoz egyébként a tektonikus mozgások /törések/ is hozzájárultak. A Csévi medencét - közepétől eltekintve - majdnem összefüggően vastag /10-20 m/ fosszilis lösztakaró borítja, amelyen szép löszformák alakultak ki /pusztulási formák: 4-8 m mély löszszarvadékok, löszmélyutak, löszcirbuszok és löszpiramisok/. Említést érdemel még két is andeziterupcióroncs Csévtől É-ra 2 km-re, a csévi szőlődombon.

A L e g é n y   b a r l a n g

A Legény barlang vizsgálatára térve át, legelőször is a Legény barlang általánosan felvett alaprajztérképét mutatom be. A Legény barlangról - nagysága és érdekessége ellenére - eddig még nem készült pontos és részletes térkép. Ennek az az oka, hogy a barlang bejárása igen nehéz, fárasztó és veszélyes a szűk szorító és a mély, rüggöleges akná miatt. A barlang felmérésénél nekünk is igen nagy nehézségekkel kellett megüzdeni. Ezért hálás köszönet illeti a barlang térképezésénél segédkező lelkes munkatársaimat. /Leél-Össy Attila mérnök, Bariss Miklós és Radó Denise tanárok, valamint az Egyetemi Földrajzi Intézet karsztszakkörének hallgatói/.

A térképezés bányászkompassz és mérőszalag felhasználásával történt. Ez a módszer egyszerű és gyors, de már leve magában rejti fő hibáját, hogy nem lehet vele egészen pontos mérősi felmérést végezni. Viszont a Legény barlang belsejében még azilyen egyszerű mérések is - a terepnehézségek folytán - gyakran szinte leüzdhetetlen akadályokba ütköztek. Amennyire csak lehetséges volt, azért igyekeztünk pontos és lelkiismeretes munkát végezni, és azt hiszem, hogy a további tudományos kutatások számára eléggé használható segédesszöveget nyújtunk a térképünkkel.

Meg kell még említenem, hogy a rendelkezésünkre álló idő rövidege folytán főleg a barlang egészére nézve sokkal fontosabb hosszanti csapásirányokat mértünk fel és a kevésbé jelentős szélességi méréseket csak korlátolt számban végeztünk. Ezért nem annyira cikk-cakkosak térképünkön a barlang járatai, mint az más, részletesebb felmérések alapján készült barlangi térképeken szokásos.

A Legény barlang alaprajzából látjuk, hogy barlangunk elég nagyméretű. Az összes járatok hossza több mint 350 m. A szintkülönbség a bejárat és a barlang legmélyebb épontja között 43,8 m, a barlang legmagasabb és legmélyebb része között 60 m. Ebből 44,6 m esik a kettős Nagykánára /Sárlyuk/ a barlang legalsó részén. Venkovits ennek kissé eltulozza a méreteit és 60 m mélynek írja le.

A legény barlang 4 legnagyobb termének adatai:

	Hossza	Szélessége	Magassága
Nagyterem /bejárati terem/	22 m	6-7 m	4-5 m
Középső terem /Venkovits			
Felső terme/	14 m	5-6 m	2-4 m
Vörös terem	15 m	5-6 m	6-8 m
Óriás terem /a Sárlyuk aljában/	20 m	4-5 m	10-15 m

A Legény barlang teljes egészében a jól karsztosodó, vastagpados, felsőtriász kori dachsteini mészkőben alakult ki. A barlang kialakulását nagymértékben elősegítették a tektonikus mozgások, amelyek sok hosszú és nyílt, töréses eredetű hasadékot hoztak létre a Pilis mészkő rögében. Mint az alaprajztérképről is jól kitűnik, a barlang valamennyi járatát tektonikus eredetű törésvonalak szabják meg /tektonikus preformáció/. Különösen szembetűnő ez a körülmény a bejárati teremnél, a mögötte lévő magas, keskeny hasadékkal, valamint a Sárlyuknál.

A Legény barlangot preformáló törésvonalak irányai alapján két főcsoportba oszthatók, amelyekben belül még két, ill. három változat különböztethető meg:

1. ÉNY-DE irányu hosszanti törések:

- a. ÉÉNY-DDK irányuak
- b. NYÉNY-KDK " "
- c. NY-K " "

2. ÉK-DNY irányu kereszt-törések:

- a. ÉÉK-DDNY irányuak
- b. KÉK-NYDNY " "

Érdekes, hogy a nagyméretű alsó akna: a Sárlyuk több egymást keresztező tektonikus hasadék mentén alakult ki.

A Legény barlang formakincsére jellemző egyrészt az ágasbogas, labirintusos alaprajz, másrészt a nagy terem és a szűk szorító gyakori változása egymással. A barlang nagyobb termei: a már említett Nagyterem, Vízpóteri terem és Óriás terem, legszűkebb szorítói a Pénztár és a Betyárlyuk.

A járatok közül sok vízszintes folyosó, vagy terem, sok pedig ferde hasadék, vagy mély függőleges akna, illetve kúrtó /Sárlyuk, a Pénztár alatti akna, Csengőlyuk/. A függőleges irányok azonban erősen túlsúlyban vannak, úgyhogy egészében véve a Legény barlang vertikális jellegű.

Több helyen megfigyelhető barlangunkban gömbfülkeszerű beöblösődések. A legszebb és legnagyobb gömbfülke a Nagyterem É-ő oldalában található. A barlangban található vak kúrtók - részben - korróziós eredetű ürehek lehetnek /Csengőlyuk feletti vak kúrtók/.

Ami barlangunk eredetét illeti, a múltban általában hajdani karsztos forrásnak tartották, amelyet a felülről lefelé csurgó hideg karsztvíz oldott és erodált ki. Ily módon azonban legfeljebb a vízszintes Nagyterem eredetét lehetne magyarázni; míg a belső, inkább függőleges jellegű járatokra semmiképpen sem huzható rá ez az egyszerű magyarázat.

Sokkal valószínűbb, hogy barlangunk hidrotermális eredetű hévvízes barlang. Bár perdöntő módon a Legény barlang hévvízes eredete nem bizonyítható, az alábbi bizonyítékok alapján mégis nagyon valószínűnek látszik ez a feltevésünk:

1. A Legény barlangnak a tipikus hévvi es, barlangokra jellemző, alaprajza van /labirintusszerű és vertikális jellegű járatrendszer, terem és szorító változása, tölcésrszerű akna, gömbfülké/.

2. A barlangban sokfelé látható rozsdabarna, vagy vörösszürke, erős vasas átszineződés és limonitos bekegyesződés /Vörös terem/. A limonit valószínűleg egy hidrotermális eredetű piritfészek felbomlásá-

A denevér-guano felhalmozódás a Legény barlangban kimértéü.

Lehetséges, hogy a kiemelkedés elején a bejárati Nagyterem egy darabig másodlagosan karsztos forrásbarlanggá alakult át.

A Sárlyuk a nája ma a karsztos víznyelőbarlangokéhoz hasonló jellegű, de ez a rész sem tekinthető még másodlagosan sem tipikus víznyelőbarlangnak, mert csak a közvetlenül a barlang felett lehullott csapadék víz szivárog rajta keresztül.

A Leány barlang

A Leány barlang a Legény barlanghoz eredet és forma kincs szempontjából nagyon hasonlít, de annál jóval kisebb, és kevésbé vad és változatos formájú barlang. Ennek következtében a Leány barlangról jóval kevesebbet mondhatunk, ha nem akarunk felesleges ismétlésekbe bocsátkozni.

A Leány barlangot is térképeztem. Méreteit tekintve a Leány barlang összes járatainak hossza kb. 200 m.

A szintkülönbség a bejárat és a legmélyebb pontja között 40 m. /a Legény barlangé 44 m! - azonos talppontszint/. Aknái és termei alig maradnak el a Legény barlang termeinek és aknáinak nagysága mögött. Legnagyobb terme a Bejárati-, vagy Nagyterem /hossza 10 m, szélessége 5-6 m, magassága 3-4 m/. A Kis terem hossza 8 m, szélessége 3 m, magassága 2-3 m. Az Alsó terem hossza 22 m, szélessége 6-7 m, magassága 4-6 m. Járatainak alaprajza azonban jóval egyszerűbb a bonyolult Legénybarlangénál.

A Leány barlang járataira is jellemző a tektonikus preformáció. A bejárati Nagyterem egy 45 fokos lejtésű, széles, ferde hasadéban alakult ki. A legnagyobb tektonikus hasadékat a barlang belsejében találjuk: a Cseppóral hasadéka, amelynek magassága kb. 4 m, szélessége 5 m. Oldalfalai tipikus csuszási felületek /facetta/.

A Leány barlang forma kincs re is a vertikális jelleg /aknák, kúrtók/ a labirintusos alaprajz, valamint a termek és szorítók változása jellemző. Több, gömbfülkeszerű képződményeket is találunk benne /Nagyterem/.

A Leány barlang is minden valószínűség szerint hévízes eredetű, hiszen egyszintben fekszik a hidrotermális eredetűnek vett Legény barlanggal és a forma kincse is nagyon hasonlít hozzá. A bejárati Nagyterem itt is lehetett esetleg másodlagosan karsztos forrásbarlang. Ezen kívül még a következők bizonyítják a Leánybarlang hévízes eredetét:

1. A barlang alaprajza /labirintusos szétágazás, vertikális jelleg, gömbfülkék/.
2. Hidrotermális eredetű kristályképződmények. Aragonit kevés van benne és nem is biztos, hogy ez hévízes eredetű. A Nagyterem létrehozó ferde hasadéban nagy kiterjedésű kalcit kristályok rakódtak le és részben kitöltötte azt.

A denevér-guano felhalmozódás a Legény barlangban kimértéü.

Lehetséges, hogy a kiemelkedés elején a bejárati Nagyterem egy darabig másodlagosan karsztos forrásbarlanggá alakult át.

A Sárlyuk a nája ma a karsztos víznyelőbarlangokéhoz hasonló jellegű, de ez a rész sem tekinthető még másodlagosan sem tipikus víznyelőbarlangnak, mert csak a közvetlenül a barlang felett lehullott csapadék víz szivárog rajta keresztül.

A Leány barlang

A Leány barlang a Legény barlanghoz eredet és forma kincs szempontjából nagyon hasonlít, de annál jóval kisebb, és kevésbé vad és változatos formájú barlang. Ennek következtében a Leány barlangról jóval kevesebbet mondhatunk, ha nem akarunk felesleges ismétlésekbe bocsátkozni.

A Leány barlangot is térképeztem. Méreteit tekintve a Leány barlang összes járatainak hossza kb. 200 m.

A szintkülönbség a bejárat és a legmélyebb pontja között 40 m. /a Legény barlangé 44 m! - azonos talppontszint/. Aknái és termei alig maradnak el a Legény barlang termeinél és aknáinak nagysága mögött. Legnagyobb terme a Bejárati-, vagy Nagyterem /hossza 10 m, szélessége 5-6 m, magassága 3-4 m/. A Kis terem hossza 8 m, szélessége 3 m, magassága 2-3 m. Az Alsó terem hossza 22 m, szélessége 6-7 m, magassága 4-6 m. Járatainak alaprajza azonban jóval egyszerűbb a bonyolult Legénybarlangénál.

A Leány barlang járataira is jellemző a tektonikus preformáció. A bejárati Nagyterem egy 45 fokos lejtésű, széles, ferde hasadéban alakult ki. A legnagyobb tektonikus hasadékat a barlang belsejében találjuk: a Cseppóral hasadéka, amelynek magassága kb. 4 m, szélessége 5 m. Oldalfalai tipikus csuszási felületek /facetta/.

A Leány barlang forma kincs re is a vertikális jelleg /aknák, kúrtók/ a labirintusos alaprajz, valamint a termek és szorítók változása jellemző. Több, gömbfülkeszerű képződményeket is találunk benne /Nagyterem/.

A Leány barlang is minden valószínűség szerint hévízes eredetű, hiszen egyszintben fekszik a hidrotermális eredetűnek vett Legény barlanggal és a forma kincse is nagyon hasonlít hozzá. A bejárati Nagyterem itt is lehetett esetleg másodlagosan karsztos forrásbarlang. Ezen kívül még a következők bizonyítják a Leánybarlang hévízes eredetét:

1. A barlang alaprajza /labirintusos szétágazás, vertikális jelleg, gömbfülkék/.
2. Hidrotermális eredetű kristályképződmények. Aragonit kevés van benne és nem is biztos, hogy ez hévízes eredetű. A Nagytermet létrehozó ferde hasadéban nagy kiterjedésű kalcit kristályok rakódtak le és részben kitöltötte azt.

3. A környéken nagyszámban található hévvízes eredetű barlangok és egyéb hidrotermális képződmények.

A Pilis tönkjével és a Legény barlanggal együtt a Leány barlang is kiemelkedett a fiatal kéregmozgások hatására. Ma a Legény barlanggal együtt kb. 100 m-rel van az erozióbázis: a Klastrompusztai forrás szintje felett.

A kiemelkedés következtében a Leány barlang is száraz pusztuló barlanggá változott és fokozatosan eltömődik kívülről bemosott barlangi agyaggal, cseppkővel és denevérguanoval. A barlang felső része /Nagyterem, Kisterem/ ma többnyire porszáraz. Az alsóterem alatti részeken már elég nedvesek és sárosak. A legszebb cseppkőképződmények az Alsóterem feletti Cseppkőfal képződményei. Itt egy majdnem függőleges, 5 m széles és 4 m magas, sima falat szinte teljesen befed az összefüggő cseppkőkéreg - és emellett kis sztalagnitok is állnak ki belőle. A Leány barlangban sok denevér él és ezért jelentős mértékű guano-felhalmozódás is van benne.

+ + + + +

A Leány és Legény barlangnak külön morfológiai érdekességet ad sok hasonló vonásuk: azonos bejáratú és talppont szint, hasonló alaprajz, vertikális jelleg, bejáratú nagy terem, hévvíz eredet, a hidrotermális kristályképződmények kis száma. Tekintettel arra, hogy a két barlang igen közel is fekszik egymáshoz /alig 50 m-re/, nagyon valószínű, hogy ugyanazon a törésvonalrendszeren hasonló módon és egyidőben jöttek létre. A természetben igen ritka két formánál ennyire azonos és szimmetrikus volta. Joggal nevezhetjük a Legény és Leánybarlangot ikerbarlangoknak.

Nagyon valószínű, hogy a múltban a két barlang összefüggött egymással és csak utólag tömődött el az összekötő járatuk.

A Csévi szirt többi barlangjai

A Legény barlang felett a Csévi szirt oldalában még két kisebb barlangot találtam:

a. A Csévi szirt I.sz.barlangja. Kb. 500 m t.sz.f. magasságban fekszik, mintegy 80 m-rel a Legénybarlang felett. Egyetlen energikus, tektonikus hasadék mentén kialakult, rövid /6 m/ egyenes barlang. Inkább karsztos, mint hévvízes eredetűnek látszik. Régészeti ásatások is folytak benne.

b. A Csévi szirt II.sz.barlangja. Kb. 560 m t.sz.f. magasságban fekszik, kb. 140 m-rel a Legénybarlang felett. Az előbbinél is rövidebb /2-3 m/ kicsiny kőfülké. Valószínűleg ez is karsztos eredetű. Nagymértékben eltömődött.

Ezenkívül még legalább egy tucat egészen rövid és jelentéktelen kis kőfülké, gömbfülké és üreg van a Csévi szirt oldalában a Legény és Leánybarlangok szintjében, vagy a felett.

A Legény- és Leány barlangok, valamint az említett két kis barlang együttesen három barlangszintet adnak ki:

alsó szint:	Legény- és Leánybarlang	420 m.	a t.sz.f.
középső "	Csévi I.sz.barlang	500 "	" "
felső "	Csévi II.sz. "	560 "	" "

A 3 barlangszint azt bizonyítja, hogy a Pilis tönkje nem egyszerre, hanem legalább 3 ütemben emelkedett ki a mai magasságára: a pliocén végén és az óplesztocén folyamán. A Legény barlangnál magasabban fekvő is barlang valószínűleg már a pliocén végén kialakult.

B e f e j e z é s

A Legény- és Leány barlang tudományos kutatását mind elméleti, mint gyakorlati szempontból igen fontosnak tartjuk:

1. Az elméleti kutatások révén jobban megismerhetjük a Pilis ~~nyx~~ hegység két legnagyobb barlangjának formáncsét és honyolult eredetét. Ezáltal a Pilis geomorfológiai, tektonikai, sztratigráfiai és hidrológiai viszonyaihoz, valamint a fejlődés történetéhez is igen bőséges adatokat nyerhetünk. A Legény- és Leány barlangok hévvízes eredete bizonyítja, hogy a Pilis kutatásánál ezentúl a hidrotermális tényezőket is számításba kell venni.

2. Gyakorlati szempontból: a. Főleg a közeli dorogi és pilisvörösvári széntelepek számára tudunk fontos geológiai, tektonikai és hidrológiai következtetéseket levonni; amelyek a bányászatnál a gyakorlatban is jól fel lehet használni /pl. a karsztvíz betörések elleni védekezés terén/.

b. A Legény- és Leány barlangokban a guano igen értékes és hasznosítható ásványi ~~ny~~ nyersanyag, de kérdéses, hogy megéri-e a kitermeléséhez szükséges anyagi befektetést, mert a Leány barlangban nagyobb ugyan a guano mennyisége, de itt is csak a barlang igen nehezen hozzáférhető belsejében és a kőtörmelékkel vegyesen található.

c. Idegenforgalmi szempontból is igen nagy érték a két barlang. Budapesthez való közelségük és gyors megközelíthetőségük folytán a merészebb sziklamászó turisták egyik fő turaterületévé lehetne tenni. Ez már azért is érdemes lenne, mert a barlangtól alig negyed óra járásnyira: Klastrom pusztán működő turistaház és bővízü forrás is van.

+ + + + +

A fentiek alapján nagyon fontosnak tartjuk a Leány- és Legény barlangok további tudományos tanulmányozását. Ezenkívül érdemes lenne még a barlangokban feltáró munkálatokat is végezni, főleg a két barlang aljában, hiszen a Legény barlang alja még legalább 55 m-rel, a Leány barlang alja pedig 60 m-rel van az erozióbázis felett. Feltárásuk révén meg kellene próbálni a Legény barlang belsejébe vezető nagyon szűk szorító közelében kényelmesebb összekötőjáratokat kibontani és ezáltal a Legény barlang nagyon értékes belső részeit is hozzáférhetővé tenni. A két barlang közötti elméletileg feltételezett összekötőjáratot is meg kellene kísérelni feltárni.